

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Kateřinou Mrázovou, Ph.D. v právní věci

žalobce: **D. O.**, nar. X, ev. č. X
stát. příslušnost R. U.
pobytem v ČR: X
doručovací adresa: X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, P.O. BOX 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 12. 2022, č. j. OAM-999/ZA-ZA11-P15-2022,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění

I. Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl žádost žalobce

o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), tedy jako zjevně nedůvodné.

2. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný vycházel z výpovědi žalobce, a také z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Uzbekistánu. Žalobci byla dána možnost, aby se seznámil se shromážděnými podklady, vyjádřil se k nim, popř. navrhl další podklady rozhodnutí, nicméně žalobce této možnosti nevyužil, ve stanovený den se k seznámení s podklady k žalovanému nedostavil, k podkladům se nevyjádřil a žádné další podklady k jejich zajištění nenavrhl. Ve správním řízení bylo objasněno, že důvodem odchodu žalobce z vlasti byly pouze ekonomické důvody, tedy práce na Ukrajině. Po vypuknutí války na Ukrajině (z důvodu agrese Ruska) žalobce z této země odjel a žádost o udělení mezinárodní ochrany později podal na území ČR jen proto, aby si zde legalizoval pobyt a mohl v ČR pracovat a vydělávat finanční prostředky na splacení dluhu, který má v Uzbekistánu u otce svého kamaráda. Jiné důvody k odchodu z vlasti žalobce nesdělil. Jelikož žalobce neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve vlasti pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že mu tam hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu, a zároveň uvádí pouze ekonomické důvody, byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu.

II. Shrnutí žalobní argumentace

3. Žalobce v žalobě nejprve obecně uvedl, že rozhodnutí žalovaného napadá v celém rozsahu, neboť jím byla zkrácena jeho práva coby žadatele o udělení mezinárodní ochrany, v důsledku čehož mu hrozí závažná újma. Žalovaný napadeným rozhodnutím pochybil, neboť u žalobce byly splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, protože mu v zemi původu hrozí nebezpečí ze strany věřitele, který je velmi vlivný člověk, a nelze se tedy dovolávat ochrany ze strany místních orgánů v zemi původu.
4. Žalobce si ve vlasti vypůjčil od soukromé osoby peníze na podnikání, avšak podnikání se nezdařilo a žalobce neměl jak peníze vrátit. Proto se rozhodl odcestovat do Evropy, aby si peníze vydělal a mohl dluh splatit. Do vlasti se žalobce vrátit nechce, neboť v Uzbekistánu je málo práce. Půjčku, kterou si na podnikání vzal, nebyl schopen splácet.
5. Do ČR žalobce odjel proto, že zde může vydělat více peněz a má zde kamarády. V případě návratu do Uzbekistánu se žalobce obává reakce věřitele, který mu může fyzicky ublížit. V dalším žalobce odkázal na pohovor, který s ním byl veden v rámci správního řízení, a v němž byly popsány veškeré skutečnosti, kvůli nimž trvá na podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany, protože se obává o svoje zdraví. Újma žalobce v důsledku opatření působících psychický nátlak nemusí být tak závažná jako je újma spočívající v ohrožení života nebo svobody, avšak může být s nimi typově srovnatelná.
6. Žalovaný nevedl dokazování dostatečně pečlivě a nechránil práva žalobce, když neopatřil všechny potřebné informace pro vydání rozhodnutí a adekvátním způsobem nezohlednil zprávy o situaci v zemi původu žalobce.
7. S ohledem na výše uvedené žalobce soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

8. V podaném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že s žalobou nesouhlasí. Žalovaný vzal v úvahu při svém rozhodování skutečnosti, které žalobce tvrdil, a dále relevantní a aktuální informace

o situaci v zemi původu žalobce, které žalovaný shromáždil. Vydané rozhodnutí vychází z dostatečně zjištěného stavu věci, je patřičným způsobem odůvodněno, přičemž přijaté řešení odpovídá konkrétním zjištěným okolnostem.

9. Ve správním řízení bylo objasněno, že tyrzeným důvodem podané žádosti žalobce jsou pouze ekonomické důvody. Žalobce chce v ČR pracovat a vydělat peníze, aby mohl splácet dluh v Uzbekistánu. Žalobce ve správním řízení netvrdil a žalovaný v řízení nezjistil žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by žalobce byl ve vlasti vystaven jednání vykazujícím znaky pronásledování nebo hrozící vážné újmy. V rámci správního řízení také nevyplynulo nic, co by žalobci bránilo v dřívějším podání žádosti o mezinárodní ochranu v ČR před jeho zadržením. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce podal jen ve snaze oddálit, zmařit nebo znemožnit vyhoštění, neboť hrozba nuceného návratu do vlasti je skutečně reálná. Ostatně žalobce potvrdil, že ve své vlasti nikdy neměl žádné problémy se státními orgány, soudy nebo policií a rovněž neměl žádné problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení.
10. Žalovaný tedy považuje napadené rozhodnutí za zákonné, přezkoumatelné a vycházející z dostatečně zjištěného stavu věci. Žalobní argumentace není způsobilá zpochybnit vydané rozhodnutí podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. V dalším žalovaný odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a též na obsah spisového materiálu shromážděného v dané věci.
11. S ohledem na výše uvedené žalovaný soudy navrhl, aby žalobu zamítl jako nedůvodnou.

IV. Posouzení věci krajským soudem

12. Soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez nařízení jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná.**
13. Krajský soud nejprve ověřil ze správního spisu skutková zjištění a závěry žalovaného. Žalobce podal dne 10. 11. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Dále poskytl údaje k podané žádosti a dne 16. 9. 2022 s ním byl proveden pohovor k předmětné žádosti za přítomnosti tlumočnice z ruského jazyka, o čemž byl téhož dne sepsán protokol. Z uvedeného bylo zjištěno, že žalobce se narodil v U., ve městě X (X), je u. národnosti, vyznává islám, dorozumí se ruským jazykem. Ke své osobě žalobce uvedl, že je svobodný a bezdětný, jako místo svého posledního bydliště ve vlasti označil město X, ul. X s tím, že šlo o dům, kde měl registrovaný pobyt a kde žil společně s rodinou a sestrou. Ve vlasti nebyl členem žádné politické strany a ani se politicky neangažoval. Z vlasti žalobce naposledy vycestoval dne 2. 6. 2022, a to letecky přes Kyrgyzstán a Turecko do Moldavska a odtud autobusem na Ukrajinu. Z Ukrajiny se pokoušel dostat do Polska a na Slovensko, ale vzhledem k tomu, že neměl vízum, byl mu vstup odepřen. Dne 20. 6. 2022 byl žalobce vpuštěn do EU přes Maďarsko, odkud pokračoval autobusem přes Slovensko až do ČR. Na území ČR vstoupil dne 21. 6. 2022. Předtím ve státech EU nepobýval a o udělení mezinárodní ochrany dosud v žádném státě nežádal. Dosud mu nebyla udělena ani žádná víza nebo povolení k pobytu v jiných státech. Pokud jde o předchozí pobyt žalobce na Ukrajině, pak zde pobýval pouze na základě cestovního dokladu od prosince 2020 do února 2022 a pak se vrátil domů. Zdravotní stav žalobce je dobrý, nemá žádná zdravotní omezení a s ničím se neléčí. K důvodům podané žádosti o mezinárodní ochranu žalobce uvedl, že si ve vlasti vypůjčil od soukromé osoby peníze na podnikání, ale podnikání se nezdařilo a neměl jak peníze vrátit, protože se rozhodl odcestovat do Evropy, aby si peníze vydělal a mohl dluh splatit. Pokud by se do vlasti vrátil a dluh nesplatil, obává se, že by mohl mít s dotýcnou soukromou osobou problémy.

14. V průběhu pohovoru dále žalobce vysvětlil situaci ve vlasti a upřesnil důvody svého vycestování na Ukrajinu. Uvedl, že ve vlasti je těžká ekonomická situace a nebyla tam práce, pročež se rozhodl odjet na Ukrajinu. Na Ukrajině pracoval jako kurýr, avšak žádné pracovní povolení neměl. Po začátku války na Ukrajině se rozhodl odjet do Polska, kde se však dozvěděl, že mu nebude uděleno žádné povolení k pobytu, proto odjel domů. Situaci v Uzbekistánu žalobce opět popsal tak, že tam bylo mále práce, rovněž jeho otec byl bez práce, a proto se rozhodli otevřít si malý obchod s občerstvením. Žalobce se obrátil na svého kamaráda z bohaté rodiny a od jeho otce si vypůjčil v březnu 2022 40 000 USD. O půjčce sepsali prohlášení, které zůstalo u věřitele s tím, že částku žalobce splatí do 5 měsíců. Za půjčené peníze žalobce koupil obchod a zboží, a také pronajal 1 místo s rychlým občerstvením. Podnikání se však nezdařilo, měli ekonomické problémy a z dluhu žalobce splatil pouze cca 3 000 USD. Jakmile věřitel viděl, že podnikání nefunguje, chtěl ihned peníze vrátit. Nezajímalo ho, že do splacení zbývaly ještě 2 měsíce. Dluhovou situaci žalobce řešil pouze tak, že se rozhodl odjet do Evropy, neboť doma práce nebyla. Příležitostně pracoval, avšak z dluhu nemohl nic splatit, neboť tolik peněz nevydělal. Problémy s věřitelem žalobce neměl, ten mu pouze sdělil, že pokud dluh nesplatí, bude mít velké problémy. O jaké problémy by se mohlo jednat, žalobce nevěděl, nicméně věřitel je dost bohatý a určitě by dluh nějakým způsobem vymáhal. Proto chtěl žalobce vydělat peníze, splatit dluh a vrátit se domů. Žalobce zcela vyloučil, že by měl v minulosti ve své vlasti jakékoliv problémy se státními orgány, úřady, soudy, policií nebo armádou. Také vyloučil, že by měl ve vlasti problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. Do ČR se žalobce rozhodl odjet proto, že zde má kamarády, a že zde snad bude moci vydělat peníze. Dále žalobce potvrdil, že ví o tom, že prvních 6 měsíců nemůže v ČR jako žadatel o mezinárodní ochranu pracovat, nicméně poté by zde chtěl pracovat, neboť dluh chce splatit. V zemi původu má rodiče, které má rád a nechtěl by, aby oni měli nějaké potíže kvůli žalobci. Od odjezdu žalobce z vlasti byl věřitel asi čtyřikrát za rodiči žalobce a chtěl splatit peníze. Rodiče žalobce mu sdělili, že žalobce to vyřeší sám, neboť podepsal smlouvu o půjčce. K dotazu správního orgánu na to, zda by mohl dluh řešit např. úvěrem v bance, žalobce uvedl, že jeho plat v Uzbekistánu by mu nestačil na poskytnutí úvěru od banky. Nemá ani žádný majetek, který by mohl bance zastavit. Žalobce dále potvrdil, že neměl žádné problémy s vycestováním z vlasti. Potvrdil také, že mu bylo v ČR uloženo správní vyhoštění, proti němuž podali s advokátem odvolání, avšak to bylo zamítnuto. V ČR chtěl žalobce legálně pobývat, a proto se obrátil na advokáta, jenž mu poradil jít na cizineckou policii. Na základě toho mu bylo uloženo správní vyhoštění. Potřebné pracovní dokumenty si žalobce ve vlasti nevyřídil z toho důvodu, že vyřízení pracovního víza do ČR je v Uzbekistánu velice drahé. Pro případ návratu do vlasti se žalobce obává reakce věřitele, jenž může věc předat soudu nebo mu může nějak fyzicky ublížit. Celková situace by byla pro žalobce špatná. V závěru pohovoru žalobce potvrdil, že uvedl všechny důvody, pro které opustil svoji vlast a žádá o udělení mezinárodní ochrany, současně již nechtěl uvést žádné další skutečnosti, které by měl správní orgán při svém rozhodování o žádosti vzít v potaz. Na podporu svých tvrzení žalobce neložil žádné podklady a za účelem zpětné kontroly nepožadoval přetlumočení celého pohovoru.
15. Podle § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu a zároveň uvádí pouze ekonomické důvody.
16. Podle § 16 odst. 3 věty první zákona o azylu platí, že jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

17. V případě § 12 zákona o azylu se jedná o tyto důvody k pronásledování: za uplatňování politických práv a svobod nebo z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo k zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
18. V případě hrozby vážné újmy po návratu do státu, jehož je žadatel státním občanem, má ust. § 14a zákona o azylu na mysli: uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, anebo bylo-li by vycestování cizince v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
19. S ohledem na shora provedená skutková zjištění musel krajský soud přisvědčit závěrům žalovaného v tom, že žalobce ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděl pouze ekonomické důvody a současně neuváděl žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by v zemi původu mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu hrozila vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Přesně na tuto situaci pamatuje § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, jenž byl také žalovaným v této věci aplikován, a žádost žalobce byla v souladu s tímto ustanovením zcela po právu zamítnuta jako zjevně nedůvodná.
20. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem odchodu žalobce z vlasti byla nejprve práce na Ukrajině a dále důvodem podání jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR byla snaha najít si na území ČR práci, vydělat peníze na splacení dluhu u věřitele v Uzbekistánu a legalizovat si zde pobyt. Žádné jiné důvody či okolnosti, které by měly být vzaty v úvahu při posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, žalobce neuvedl. Na podporu svých tvrzení nedoložil žádné důkazy. Ani v následně podané žalobě žalobce neuvedl další okolnosti či důvody svého odchodu z vlasti a podání žádosti o mezinárodní ochranu. Lze tak skutečně uzavřít, že důvodem podání žádosti žalobce o mezinárodní ochranu (a též odchodu z vlasti) jsou pouze ekonomické důvody, kdy žalobce chce v ČR vydělávat peníze na splacení dluhu a na svoji obživu a za tímto účelem si chce zde legalizovat svůj pobyt. Žalobce přesto v žalobě uvedl, že nesouhlasí se závěry žalovaného v napadeném rozhodnutí, když má za to, že splnil podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, neboť mu v zemi původu hrozí nebezpečí ze strany věřitele a současně se nemůže dovolávat ochrany ze strany místních orgánů v zemi původu, protože soukromý věřitel je velmi vlivný člověk. Z obsahu správního spisu, především z pohovoru se žalobcem a též z poskytnutých údajů k žádosti o mezinárodní ochranu, však takové okolnosti nevyplývají. Žalobce v zemi původu nikdy neměl potíže se státními orgány, soudy, policií nebo armádou a dosud ani se zmíněným věřitelem, od něhož si vypůjčil 40 000 USD na podnikání a z toho splatil pouze 3 000 USD. Pokud měl obavy a cítil nebezpečí, měl se logicky obrátit na policii v zemi původu. To však neučinil. Je zcela pochopitelné, že soukromý věřitel požaduje uhrazení dluhu. Rovněž pohrůžka eventuálními budoucími problémy, pokud žalobce dluh neuhradí, je logická, zvláště v situaci, kdy se žalobci nedaří podnikání, splácení dluhu a situaci nijak neřeší, přitom poukazované budoucí problémy mohou spočívat například v předání věci civilnímu soudu nebo ve vymáhání dluhu prostřednictvím exekutora. Na to má věřitel právo. K těmto okolnostem se musí žalobce jako dospělý mladý muž postavit čelem a řešit je, nikoliv odjet z vlasti. Žalobce v žalobě nijak neupřesnil, o jaké údajné hrozící nebezpečí ze strany věřitele by se mělo jednat a ani nijak nezdůvodnil, proč by se nemohl dovolávat ochrany u příslušných státních orgánů v zemi původu. Tvrzení bohatství věřitele, kterému žalobce nevrátil půjčené peníze, ještě neznámá, že by žalobci nebyla v případě potřeby poskytnuta ochrana ze strany policie nebo soudu. Takové ochrany se žalobce v zemi původu nedovolával a není tak zřejmé, z čeho dovodil, že by mu ochrana ze strany státních orgánů nebyla poskytnuta. Žalobce nikdy neměl v zemi původu jakékoliv potíže. Nebyl trestně stíhán ani politicky aktivní. Z informací sdělených žalobcem naopak vyplynulo, že v zemi původu zanechal svoji rodinu, konkrétně rodiče a

sestru, a že jeho jediným problémem ve vlasti byl dosud nezaplacený dluh z podnikání, pročez odešel hledat práci a výdělek do zahraničí. Nejprve vycestoval na Ukrajinu, kde žil a pracoval bez víza, následně vycestoval do EU, kde také pobýval bez potřebných víz. Do ČR vycestoval právě proto, že se domníval, že zde bude moci vydělat peníze, a také, že zde má kamarády. Tvrzení žalobce uvedené v žalobě nelze označit za pravdivé, neboť ze shora uvedeného vyplývá, že to byly pouze ekonomické důvody, pro které si chtěl na území ČR legalizovat svůj pobyt, tedy aby zde mohl pracovat a vydělávat finanční prostředky na splácení dluhu v Uzbekistánu u otce svého kamaráda; pořízení víz v Uzbekistánu by bylo moc drahé. Ostatně ani jiné důvody odchodu z vlasti a následného podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce nesdělil. Žalobce neuvedl ani žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve vlasti vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by mu tam hrozila vážná újma podle § 14a zákona o azylu (žalobce nebyl v zemi původu nikdy politicky aktivní, rovněž nebyl příslušníkem jiné národnosti, rasy či sociální skupiny, vyznával většinové náboženství, nevyznával odlišnosti v pohlaví; nehrozí mu uložení trestu smrti, ten je v zemi původu zrušen, ale ani mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, dále není ohrožen na životě nebo lidské důstojnosti ani jako civilista v situaci ozbrojeného konfliktu, neboť zde ozbrojený konflikt neprobíhá, a jeho vycestování není ani v rozporu s mezinárodními závazky ČR). Žalobce výslovně sdělil, že při vycestování z vlasti neměl žádné potíže, vycestoval na vlastní cestovní pas přes běžný hraniční přechod, stejně tak potvrdil, že neměl žádné problémy v zemi původu kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení.

21. Pro úplnost soud k jednání žalobce uvádí, že půjčení peněz a jejich nevrácení v dohodnutém termínu vždy představuje nečestné jednání, pokud nenastanou výjimečné okolnosti (vážné onemocnění, ozbrojený konflikt), které řádné a včasné splacení dluhu znemožní. Vždy je však třeba dluhovou situaci řešit. V posuzované věci ale žalobce dluhovou situaci v zemi původu nijak neřešil (např. prodejem obchodu a zboží za účelem vrácení většiny půjčených prostředků) a místo toho odjel ze země. Nesplácení dluhů a podvádění věřitele nemůže požívat ochrany v zemích EU ani v ČR prostřednictvím poskytnutí azylu nebo doplňkové ochrany. Podobně nečestného jednání by se mohl žadatel dopouštět i na území EU. Představuje tak riziko pro obyvatele i státy EU. Přehlížení skutečných důvodů podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany by vedlo k nesprávným a nespravedlivým rozhodnutím.
22. Do značné míry soud nevěří ani tvrzené skutečnosti, že si žalobce půjčil 40 000 USD na podnikání s občerstvením s tím, že je do 5 měsíců věřiteli splatí, a jelikož se mu v podnikání nedařilo, tak uvedený dluh nemohl splatit. Jedná se o částku asi 920 000 Kč, kterou by těžko mohl v tomto oboru za 5 měsíců i na území ČR vydělat a dluh kompletně zaplatit. Ostatně žalobce potvrdil, že za 3 měsíce podnikání byl schopen v zemi původu vydělat a částečně z dluhu splatit jen částku 3000 USD.
23. K výše uvedeným závěrům soud připomíná, že žalovaný při svém rozhodování vycházel především z výpovědi žalobce a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Uzbekistánu. Konkrétně se jednalo o tyto podklady: 1) Uzbekistán – Informace MZV ČR ze dne 3. 8. 2022 (Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti; Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí) a 2) Informace OAMP – Uzbekistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 8. 3. 2022. Uvedené podklady tvoří součást spisového materiálu v předmětné věci. Z prvního citovaného podkladu Informace MZV ČR ze dne 3. 8. 2022 jednoznačně vyplývá, že neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu nehrozí po návratu do vlasti (Uzbekistánu) dle platné legislativy žádný postih. Pokud však byla osoba v Uzbekistánu stíhána nebo obviněna, je postup státu vůči ní po jejím návratu ze zahraničí do vlasti nekompromisní. Velmi tvrdý je postup vůči odpůrcům režimu a kritikům státu z řad

ochránců lidských práv, kteří se dostali pod drobnohled bezpečnostních složek. Žalobce však takovou osobou není, v zemi původu neměl nikdy žádné potíže, politicky se neangažoval a stát či režim v něm nekritizoval, případný tvrdý postup státních orgánů vůči němu tedy nepřipadá v úvahu. Je také otázkou, zda se státní instituce v Uzbekistánu vůbec dozví, že žalobce vycestoval do zahraničí a v ČR požádal o udělení mezinárodní ochrany. Z posledně citované Informace MZV ČR totiž vyplývá, že v Uzbekistánu proběhla řada reforem, včetně zrušení výjezdních víz. Stát tak nemá detailní přehled o pobytech svých občanů v zahraničí. Současně neexistuje povinnost registrace občanů žijících dlouhodobě v zahraničí na zastupitelském úřadu v zahraničí. Počty občanů Uzbekistánu žijících v zahraničí jsou vysoké, jde především o pracovní migranty a jejich počet např. v Rusku dosahuje 2 až 3 mil. osob. Z dalšího podkladu Informace OAMP – Uzbekistán – Bezpečnostní a politická situace v zemi (Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv) mimo jiné vyplynulo, že Uzbekistán je členem OSN a přistoupil k základním úmluvám v oblasti lidských práv a základních svobod (např. Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání – 1995, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech – 1995, Mezinárodní pakt o ekonomických, sociálních a kulturních právech – 1995 atd.). Uzbeký právní systém neumožňuje udělit trest smrti za žádný trestný čin. Ochrana proti mučení a jinému krutému, nelidskému a ponižujícímu zacházení a trestání je zakotvena v uzbeké ústavě a právním systému, přesto se však objevily zprávy o nerespektování těchto ustanovení bezpečnostními složkami. Hrozbě mučení bezpečnostními složkami čelí osoby nařčené z islámského extrémismu. Ochrané mechanismy proti mučení nebyly v praxi dostatečné. Mučení a špatné zacházení se nadále nachází v místech zadržování osob (podle zprávy HRW za rok 2021). Uzbekistán v listopadu 2019 vytvořil národní preventivní mechanismus proti mučení, ale neratifikoval opční protokol k Úmluvě OSN proti mučení. V květnu 2020 oznámil plán na zřízení Výboru pro prevenci mučení, jenž měl také dohlížet na vyšetřování obviněných z mučení a rehabilitaci obětí. V červnu 2021 podepsal prezident země dekret o „zlepšení systému pro odhalování a předcházení případům mučení“, jenž zřizuje pod úřadem ombudsmana skupiny pro sledování prevence, jenž mají provádět návštěvy věznic. Faktické dopady těchto opatření nejsou OAMP prozatím známy. Uzbeké zákony dále poskytují svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace a repatriace, přičemž vláda tato práva dodržovala. Vnitřní pohyb a zahraniční cestování dříve omezoval požadavek na registraci občana v místě bydliště s razítkem v průkazu totožnosti. Tzv. výjezdní vízum, které občané dříve potřebovali pro zahraniční cesty, vláda zrušila k 1. 1. 2019. K vycestování dospělých občanů stačí samostatný cestovní pas s desetiletou platností. Dívky a ženy již nepotřebují k cestě do zahraničí povolení od oprávněné osoby. Uzbekým občanům pobývajícím mimo vlast více jak 6 měsíců je doporučeno registrovat se na příslušném zastupitelském úřadu (nejde o povinnost). V zemi momentálně neprobíhá žádný ozbrojený konflikt. Z výše citovaných zpráv nelze dovodit žádné problémy žalobce související s jeho eventuálním pronásledováním či ohrožením vážnou újmu v zemi původu ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu. Ostatně ani žalobce žádné takové indicie či relevantní skutečnosti, jenž by bylo možné podřadit pod posledně citovaná zákonná ustanovení, netvrdil. Žalobce není představitel islámského extrémismu a dosud nebyl trestně stíhán ani z ničeho obviněn, pročez není důvod se domnívat, že by s ním mohlo být v zemi původu špatně zacházeno či by mohl být mučen bezpečnostními složkami. Trest smrti v Uzbekistánu není možné uložit za žádný trestný čin. V Uzbekistánu neprobíhá žádný ozbrojený konflikt. Žalobce je držitelem cestovního pasu a může bez omezení kdykoliv vycestovat do zahraničí.

24. Žalovaný provedl dokazování v souladu s právními předpisy a v dostatečném rozsahu, přitom si opatřil potřebné podklady a informace pro vydání rozhodnutí (viz shora citovány). Z výše provedeného výkladu je také zřejmé, že zjištění ze zpráv o situaci v zemi původu žalobce byla adekvátním způsobem při rozhodnutí věci zohledněna.

25. V rámci správního řízení byla žalobci dána možnost dne 15. 12. 2022 se seznámit se shromážděnými podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady, případně uvést nové skutečnosti, jenž by měl správní orgán vzít v potaz při posouzení jeho žádosti. Žalobce však této možnosti nevyužil a ve stanovený den se k seznámení se s podklady rozhodnutí nedostavil, ačkoliv mu za tímto účelem bylo předem doručeno předvolání v souladu s § 24 zákona o azylu. Žalobce tedy žádné další podklady pro rozhodnutí v této věci nenavrhoval a ani nevyslovil jakékoli námitky proti shromážděným informacím a jejich zdrojům.
26. Pokud žalobce v žalobě namítal, že žalovaný neprovedl dostatečně pečlivě dokazování, neopatřil si všechny potřebné informace pro rozhodnutí a nezohlednil adekvátně zprávy o situaci v zemi původu žalobce, pak šlo jen o obecná tvrzení bez upřesnění, v čem konkrétně měla tato pochybení spočívat (není namítáno, o čem konkrétně nebylo prováděno dostatečné dokazování, jaké potřebné informace pro rozhodnutí nebyly žalovaným opatřeny a co konkrétně nebylo ze zpráv o situaci v zemi původu žalobce adekvátním způsobem zohledněno). Na obecné a ničím nepodložené výtky lze reagovat také pouze sdělením v obecné rovině, že byly tyto výtky nedůvodné.
27. Ze správního řízení také nevyplynulo nic, co by žalobci bránilo v dřívějším podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR ještě před jeho zadržením. Pokud měl žalobce o podání takové žádosti skutečný zájem, mohl tak učinit ihned po svém příjezdu. Podal-li žádost o mezinárodní ochranu teprve až v listopadu 2022 (příjezd červen 2022), učinil tak především ve snaze oddálit nebo znemožnit své vyhoštění v situaci, kdy hrozba nuceného návratu do vlasti byla reálná. Vydělávat finanční prostředky na splácení dluhu tak mohl jedine vykonáváním práce „na černo“.
28. Žalobce nikdy neměl ve vlasti žádné problémy se státními orgány, soudy, policií nebo armádou, neměl také žádné problémy kvůli rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení, takové skutečnosti žalobce ani netvrdil a současně ani správní orgán nezjistil žádné skutečnosti svědčící o tom, že by žalobce mohl být ve vlasti vystaven jednání, jenž by mohlo vykazovat znaky pronásledování nebo hrozící vážné újmy (§ 12 a § 14a zákona o azylu). Naopak z výpovědi žalobce jasné vyplynulo, že důvodem jeho odchodu z vlasti byly pouze ekonomické důvody, přičemž o mezinárodní ochranu v ČR podle svých slov požádal proto, aby si zde legalizoval pobyt, mohl zde pracovat a vydělat finanční prostředky na splácení dluhu v Uzbekistánu. Za této situace byly splněny podmínky uvedené v § 16 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, pročez byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zcela po právu zamítnuta jako nedůvodná.
29. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu se za této situace neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu.

V. Závěr a náklady řízení

30. Soud tedy shledal námitky žalobce neopodstatněnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.ř.s.
31. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu

nákladů řízení. Žalovanému, jakožto úspěšnému účastníku řízení, by sice náhrada nákladů řízení příslušela, avšak žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti mu nevznikly, proto mu nebyly přiznány.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 28. prosince 2023

JUDr. Kateřina Mrázová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně